

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Utrecht, 29 mei 2020

KNMG
Mercatorlaan 1200
Postbus 20051 3502 LB Utrecht

088 – 4404203
directiesecretariaat@fed.knmg.nl

Bijlagen: -

Referentie

AR/RH-PT.VMP

Onderwerp

Internetconsultatie conceptwetsvoorstel 'Wijziging van diverse wetten in verband met zwijgbedingen in jeugdzorg, zorg en ondersteuning'

Geachte heer/mevrouw,

Artsenfederatie KNMG heeft met belangstelling kennisgenomen van het conceptwetsvoorstel 'Wijziging van diverse wetten in verband met zwijgbedingen in jeugdzorg, zorg en ondersteuning'. Dit wetsvoorstel werd op 11 maart jl. in internetconsultatie gebracht. Via deze internetconsultatie geeft de KNMG, mede namens de NVZ en de NFU, graag haar visie op het wetsvoorstel.

Zwijgcontracten horen niet thuis in de zorg

De KNMG vindt dat zwijgcontracten niet thuis horen in de zorg. Openheid en toetsbaarheid van handelen staat bij artsen voorop. Dit vloeit voort uit de artseneed en de gedragsregels voor artsen. Vanuit het oogpunt van professionaliteit, optimaal functioneren en een veilig werk- en leerklimaat is openheid en toetsbaarheid van groot belang, om als beroepsgroep van klachten en incidenten te kunnen leren.

Professionele houding

De KNMG ziet het ook als haar verantwoordelijkheid om bij artsen die professionele houding te bevorderen. In de afgelopen jaren hebben wij om die reden onder andere meegewerkt aan de totstandkoming van de Gedragscode Openheid medische incidenten; betere afwikkeling Medische Aansprakelijkheid (GOMA) in 2010. In 2018 publiceerden wij een update van de KNMG-handreiking Omgaan met incidenten en klachten: wat wordt van artsen verwacht? Openheid is hierbij het uitgangspunt.

Met het wetsvoorstel 'Wijziging van diverse wetten in verband met zwijgbedingen in jeugdzorg, zorg en ondersteuning' beoogt de regering te verduidelijken en wettelijk te verankeren dat een zwijgbeding met betrekking tot het verstrekken van informatie over incidenten in jeugdzorg, zorg en ondersteuning van rechtswege nietig is. Met een zwijgbeding wordt bedoeld: elk beding in een door contractspartijen gesloten overeenkomst dat het recht beperkt of ontnemt om informatie over een incident openbaar te maken of aan een derde te verstrekken. Het wetsvoorstel houdt een wijziging van de Jeugdwet, de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg en de Wet maatschappelijke ondersteuning in. Aan deze wetten wordt toegevoegd dat elk beding in een door contractspartijen gesloten overeenkomst dat het recht beperkt of ontnemt om informatie over een incident openbaar te maken of aan een derde te verstrekken, nietig is.

Hoewel de KNMG uitdrukkelijk vindt dat zwijgcontracten niet thuis horen in de zorg, vraagt zij zich toch af of de wetwijziging gewenst is. In het Burgerlijk Wetboek (BW) worden namelijk al grenzen gesteld aan de contractsvrijheid van partijen, waardoor de voorgestelde wijziging in de ogen van de KNMG symbolisch is. Daarnaast zijn er ontwikkelingen gaande op het gebied van zelfregulering en vreest de KNMG negatieve bijeffecten.

Niet noodzakelijk

De regelgeving rondom overeenkomsten is neergelegd in het BW. Partijen zijn in beginsel vrij om te bepalen of, met wie en waarover zij willen contracteren. Dit volgt uit het beginsel van partijautonomie en het daaruit voortvloeiende beginsel van contractsvrijheid. Toch stelt het BW ook grenzen. Artikel 3:40 BW begrenst een mogelijk geheimhoudingbeding wanneer het in strijd komt met de wet, de goede zeden of de openbare orde. Artikel 6:248 lid 2 BW regelt dat een tussen partijen geldig overeengekomen beding niet van toepassing is, voor zover dit in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn.

Daarnaast zijn er ook in het veld ontwikkelingen gaande op het gebied van zelfregulering. Zo wordt de eerder genoemde Gedragscode Openheid medische incidenten; betere afwikkeling Medische Aansprakelijkheid (GOMA) herzien. Wij verwachten dat de herziene gedragscode later dit jaar uitkomt. De vaststellingsovereenkomst en de regels hieromtrent zijn ook onderdeel van deze herziening. De bij de herziening betrokken partijen zijn van mening dat zwijgcontracten (en vaststellingsovereenkomsten die het karakter van een zwijgcontract hebben) niet aanvaardbaar zijn. Een wettelijk verbod voegt daar dus niets aan toe.

Ongewenste bijeffecten

De KNMG vreest dat het voorstel negatieve bijeffecten zal veroorzaken. De brede formulering van het verbod op zwijgcontracten kan ongewenste gevolgen hebben voor de dejuridisering van geschillen. Daarnaast geeft het in de ogen van de KNMG een verkeerd signaal af ten aanzien van de regels omtrent het delen van informatie.

Ongewenste gevolgen voor dejuridisering van geschillen

In het voorstel is opgenomen dat ieder beding in een overeenkomst dat het recht van een contractspartij beperkt of ontnemt om informatie over een incident openbaar te maken of aan een derde te verstrekken nietig is. Dit betekent dat ook bedingen waarin staat dat niet met de media mag worden gesproken nietig zijn. Het gevolg hiervan kan zijn dat zorgaanbieders vanwege het risico op reputatieschade of claims van derden niet meer bereid zullen zijn om met patiënten tot een minnelijke regeling te komen. Dit strookt niet met het belang van dejuridisering van geschillen in het kader van de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg en is daarom ongewenst. Daarbij komt dat zorgaanbieders zich vanwege hun beroepsgeheim moeilijk kunnen verdedigen.

Verkeerde signaal

De KNMG is hiernaast van mening dat het wettelijk verbod in voorgestelde vorm het signaal zal afgeven dat het delen van informatie met de media in alle gevallen is toegestaan. Dit is ongewenst en niet correct. Naast dat laster en smaad strafbaar zijn, moet er ook rekening worden gehouden met de privacy van derden. Ook hierbij geldt dat zorgaanbieders zich vanwege hun beroepsgeheim moeilijk/niet kunnen verweren.

Conclusie

Gezien de mogelijkheden die de wet nu al biedt om geheimhoudingsbedingen aan te tasten c.q. buiten toepassing te laten, de ontwikkelingen van zelfregulering in het veld en de negatieve bijeffecten, ziet de KNMG niet in waarom de nietigheid van zwijgbedingen zo expliciet in de Jeugdwet, de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg en de Wet maatschappelijke ondersteuning moet worden vastgelegd. Wanneer er desondanks gekozen wordt voor opname van het verbod in de bovengenoemde wetten wil de KNMG benadrukken dat duidelijke publieksvoorlichting over hoe om te gaan met de ontvangen informatie uitdrukkelijk gewenst is. Helder moet zijn dat zorgvuldig, dat wil zeggen niet lasterlijk en zonder de privacy van derden te schenden, met de ontvangen informatie wordt omgegaan.

De KNMG is graag bereid een nadere toelichting te geven.

Hoogachtend,
Mede namens NVZ en NFU

R.A.C.L. Héman, arts M&G, bedrijfsarts
voorzitter KNMG